

Maaseudun uusi aika ry:n toimintakertomus vuodelta 2010

1. Yleistä

Maaseudun uusi aika on vuonna 1999 perustettu rekisteröity yhdistys. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut 2000-luvulla nouseva: vuonna 2000 jäseniä oli 161, vuoden 2010 lopussa jäsenmäärä oli noin 260.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää maaseutututkimusta, tutkijoiden ja kehittäjien vuorovaikutusta ja siten tukea maaseudun kehittämistä osana suomalaista yhteiskuntaa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- järjestää esitelmiä, konferensseja, seminaareja ja juhlia sekä tarkoitukseensa liittyen koulutus- ja tiedotustoimintaa
- suunnittelee ja tekee maaseutututkimusta
- tekee maaseutupolitiikkaan ja maaseudun kehittämiseen liittyviä aloitteita
- julkaisee Maaseudun uusi aika -lehteä sekä harjoittaa tarkoitukseensa liittyvää muuta julkaisutoimintaa
- osallistuu maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikkaa koskevaan yhteistyöhön ja yhteiskunnalliseen keskusteluun
- on yhteydessä ulkomaisiin maaseutututkijoihin ja maaseudun kehittäjiin
- on yhteistoiminnassa sekä tieteellisten että maaseudun kehittämiseen liittyvien muiden yhdistysten kanssa.

Yhdistys toimii aktiivisena välittäjäorganisaationa maaseutututkijoiden ja maaseudun kehittäjien välillä niin henkilökohtaisella kuin organisaatioiden tasolla.

Yhdistyksen puheenjohtajana (2008–2010) toimi YTT, erikoistutkija Tuija Mononen Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitokselta.

Hallituksen jäsenet henkilökohtaisine varajäsenineen olivat:

Päivi Koivula	Heikki Konsala
Antti Saartenoja	Katja Rinne-Koski
Veli-Matti Pura	Pirjo Onkalo
Kari Leinamo	Heli Siirilä
Jouni Ponnikas	Reijo Martikainen
Ella Mustakangas	Sami Tantarimäki

Yhdistyksen varapuheenjohtajana toimi Antti Saartenoja, sihteerinä Kari Leinamo ja rahastonhoitajana Tuula Saastamoinen. Eila Alho toimi verkkosivuvastaavana.

Yhdistyksen hallitus kokoontui 1.1.2010–31.12.2010 välisenä aikana neljä kertaa. Sähköpostipäätöksiä tehtiin neljä (Maaseudun uusi aika -lehden toimitussihteerin valinta, gradutiimin asettaminen, uusien jäsenten hyväksyminen x 2). Lisäksi yhdistys piti yhden työkokouksen.

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Tampereella 22.4.2010 (11 osallistujaa) ja sääntömääräinen syyskokous Tampereella 18.11.2010 (8 osallistujaa).

Tilintarkastajana toimi Heimo Seppälä ja varatilintarkastajana Leena Rantamäki-Lahtinen.

2. Toiminnot ja niiden toteutuminen vuonna 2010

Vuoden 2010 teemana oli ”Maaseudun sopeutuminen”. Yhdistyksen keskeiset toiminnot toteutuivat seuraavasti:

- 2.1 Maaseudun uusi aika -lehti; julkaistiin kolme lehteä
- 2.2 Maaseutututkijatapaaminen; järjestettiin Karstulassa
- 2.3 MUAfoorumi; ei järjestetty toimintavuonna
- 2.4 MUA-gradupalkinto; jaettiin järjestyksessään 6. MUA gradupalkinto
- 2.5 MUA.fi verkossa; uudistettiin verkkosivut
- 2.6 Yhdistyksen organisaatio ja toiminta; molempia kehitettiin

2.1 Maaseudun uusi aika -lehti

Lehden toimitus

Päätoimittajana kaudella 2009–2011 toimii FT Katriina Soini Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta ja Jyväskylän yliopistosta. Lehden uudeksi toimitussihteeriksi valittiin 1.2.2010 tietokirjailija Eila Alho. Lehden taloushallinnosta vastasi yhdistyksen rahastonhoitaja Tuula Saastamoinen.

Lehden toimitusneuvostoon kuuluivat:

- Pekka Jokinen, Itä-Suomen yliopisto
- Tuomas Kuhmonen, Jyväskylän yliopisto
- Tuija Mononen, Itä-Suomen yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos
- Olli Rosenqvist, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
- Antti Saartenoja, Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
- Tiina Silvasti, Helsingin yliopisto
- Maarit Sireni, Itä-Suomen yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos
- Seija Tuulentie, Metsäntutkimuslaitos
- Hilkka Vihinen, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
- Kirsi Viljanen, Maa- ja metsätalousministeriö

Toimitusneuvosto kokoontui 20.5.2010 Helsingissä.

Lehden ilmestyminen

Vuonna 2010 lehti ilmestyi kolme kertaa (Taulukko 1.).

Taulukko 1.

Numero	ilmestymisaika	sivuja	painos	artikkelit	katsaukset	puheenvuorot	kohtaamiset	arviot
1/2010	huhtikuu	80	600	2	2	3	1	3
2/2010	elokuu	96	650	1	3	3	3	2
3/2010	joulukuu	96	650	3	1	2	4	2

Lehden nettisivut uudistettiin osana MUA -yhdistyksen verkkosivu-uudistusta. Lisäksi vuoden 2010 aikana linjattiin lehden kantaa uudelleen- ja rinnakkaisjulkaisemiseen sekä sähköiseen julkaisemiseen sekä työstettiin mallia kirjoittajien ja kustantajan väliseksi sopimukseksi. Uudistukset otetaan käyttöön vuoden 2011 alusta alkaen.

2.2 Maaseutututkijatapaaminen Karstulassa

Järjestyksessään 19. maaseutututkijatapaaminen järjestettiin 26.-27.8.2010 Karstulan Evankelisen Opiston tiloissa ja paikallisena yhteistyökumppanina toimi Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisari ry. Arja-Leena Peiposen johdolla. Päivien teemana oli "Maaseudun sopeutuminen". Tapaamisessa pohdittiin maaseudun muutoshaasteita ja sopeutumistarvetta niin paikallisella kuin globaalilla tasolla.

Tapaamisen ensimmäinen päivä koostui pääesitelmästä ja työryhmätyöskentelystä. Kutsuesitelmässä "Tiiviin kylän haaste: Välttelekö maaseutu ilmastovastuuta?" professori Rauno Sairinen Itä-Suomen yliopistosta haastoi professori Hannu Katajamäen Vaasan yliopistosta pohtimaan maaseudun ilmastovastuuta ja maaseudulla asumisen oikeutusta. Esitelmää oli mahdollista seurata myös verkossa Nopola Newsin netti-tv:n kautta.

Päivien teema maaseudun sopeutumisesta ilmeni myös työryhmissä, joita oli viisi. Työryhmät olivat:

1. Maaseudun palvelut muutoksessa – sopeutuuko järjestelmä vai asiakas?

Koordinaattorit: Katja Ilmarinen ja Arja Kilpeläinen

2. Maaseutumaiset tapahtumat, festivaalit ja teemaympäristöt

Koordinaattori: Ilkka Luoto

3. Maaseutu ja energia – onko hajautetulle energiantuotannolle tilausta?

Koordinaattorit: Toivo Muilu ja Tuomo Pesola

4. Asuinmaaseutu, yhdyskunnat ja maankäyttö

Koordinaattorit: Mia Saloranta ja Rauno Sairinen

5. Luonnon muuttuvat käyttömuodot mahdollisuutena ja haasteena

Koordinaattori: Juha Rutanen

Ensimmäiseen päivään kuului myös Karstulan kunnan vastaanotto. Kunnanjohtaja Jukka Hiltunen ja Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy:n toimitusjohtaja Ari Piesala antoivat rautaisannoksen tietoa kunnan elinkeinoelämästä mm. esittelyvideoiden kautta. Opiston tiloista siirryttiin yrityskäynnille ja illalliselle Meteco Oy:hyn, jossa toimitusjohtaja Jukka Autio toimi illan isäntänä. Tilaisuudessa julkistettiin myös vuoden 2010 gradupalkinnon saaja: Suvi Järvinen Itä-Suomen yliopistosta. Kunnan vastaanoton jälkeen ilta jatkui vapaamuotoisesti saunomisen ja makkaranpaiston merkeissä opiston rantakabinetissa.

Tutkijatapaamisen toisena päivänä jatkettiin työryhmätyöskentelyä ja yleiskeskustelussa niiden anti vedettiin yhteen. Tämän jälkeen Sami Tantarimäen vetämässä ”Maaseudun sopeutuminen” -paneelissa neljä maaseudun asiantuntijaa keskusteli värikkäasti ja vilkkaasti maaseudun arjesta. Mukana paneelissa olivat kunnanjohtaja Matti Muukkonen, toimittaja, kolumnisti Anna-Kaisa Hermunen, maaseutuyrittäjä Martti Mäkelä ja toimitusjohtaja Petteri Korpioja. Tapaaminen päättyi lounaaseen ja lähtökahveihin sekä vuoden 2011 tutkijatapaamispaikan julkistamiseen

Arviointi ja palaute

Tutkijatapaaminen onnistui erinomaisesti. Karstulan Evankelisen Opiston tilat toimivat hyvin ja tapaamisen järjestäminen aiemmin saatuun palautteeseen pohjautuen tällä kertaa nimenomaan maaseudulla oli hyvä ratkaisu. Myös majoittuminen pääosin tapahtumapaikan yhteydessä lisäsi osallistujien verkostoitumismahdollisuuksia. Sää oli valitettavan viileä, mutta se ei häirinnyt tapaamisen tunnelmaa. Yhteistyö opiston ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujui hyvin.

Tapaamisesta pyydettiin osallistujilta palautetta sähköisesti. Vastauksia saatiin kymmenen ja näiden yleisvaikutelma oli myönteinen. Kutsuesitelmästä ja paneelistä pidettiin ja myös tapaamisen järjestelyt koettiin onnistuneiksi. Työryhmätyöskentelylle ja kunnan vastaanotolle annettiin jonkin verran kritiikkiä. Keskimääräiseksi arvosanaksi tapaamiselle tuli palautteissa 8,4, mitä voidaan kuitenkin pitää aivan liian alhaisena arvosanana.

Karstulan sijainti kaukana suurista keskuksista oli haasteellinen, joten tapahtuman tiedottamiseen ja markkinointiin panostettiin paljon. Tämä työ kannatti, joskin mediassa tapahtumasta kerrottiin valitettavan niukasti. Tapaamiseen osallistui kaikkiaan noin 100 ihmistä: torstaina paikalla oli 90 ja perjantaina 70 henkeä. Tapaaminen onnistui myös taloudellisesti erittäin hyvin.

Konkreettisen tapaamispaikan valinnasta Saarijärven seudulla päätettiin poikkeuksellisen myöhään ja tämä viivästytti tutkijatapaamisen järjestelyjen aloittamista. Tulevissa

tutkijatapaamisissa tulee kiinnittää huomiota myös ilmoittautumiseen liittyvään sujuvaan tiedonkulkuun järjestelyissä mukana olevien henkilöiden välillä. Jatkossa on varattava myös riittävästi henkilöitä hoitamaan tapaamisen vastaanottotiskiä sekä muita järjestelytehtäviä.

2.3 MUA-foorumi

Vuonna 2010 ei järjestetty MUA-foorumia.

2.4 MUA gradupalkinto 2010

Maaseudun uusi aika -yhdistys palkitsee vuosittain kulloisenakin lukuvuonna yliopistossa hyväksytyin ansiokkaan maaseutuaiheisen pro gradu -tutkielman. Arviointikriteereitä ovat opiskelijan osoittama tutkimustaito, luovuus ja aiheen merkittävyys maaseutututkimuksen ja/tai maaseudun kehittämisen kannalta. Tekijän tulee osoittaa tuntevansa maaseutututkimuksen ajankohtaisia keskusteluja.

Tänä vuonna yhdistyksen hallitukselle osoitettiin viisi ehdokasta. Kilpailu oli tiukka ja erityisesti kolmen kärki oli hyvin tasainen. Voittaja kuitenkin löytyi.

Järjestyksessään kuudennen MUA -gradupalkinnon voitti Suvi Järvisen tutkielma "Ilmastonmuutokseen sopeutuminen maankäytön suunnittelussa ja sen sosiaaliset vaikutukset. Tarkastelussa Varsinais-Suomen maaseutuyhteisöt"

Tutkielma on tehty Itä-Suomen yliopistossa historia- ja maantieteiden laitoksella ympäristöpolitiikan ja -oikeuden oppiaineessa ja se on hyväksytty 7.5.2010. Työn ohjaajana toimi luonnonvarapolitiikan professori Pekka Jokinen.

Tutkielman keskeinen kysymys on: *kuinka ennakoiva ilmastonmuutokseen sopeutuminen maankäytön suunnittelussa voi vaikuttaa Varsinais-Suomen maaseutuyhteisöjen hyvinvointiin?* Järvinen on selvittänyt ilmastonmuutoksen vaikutuksia, koska on halunnut selvittää mitä vaikutuksia on odotettavissa ja mitä vaikutuksista voidaan pitää tärkeimpinä. Hän tarkastelee, kuinka sopeutuminen vaikuttaa hyvinvointiin ja tätä kautta vähentää yhteisöjen haavoittuvuutta, toisaalta hän tarkastelee hyvinvointia sopeutumistoimien seurausten näkökulmasta.

Tutkimusalueena työssä on Varsinais-Suomi. Alue on valittu tutkimuksen kohdealueeksi sen maantieteellisten, elinkeinorakenteellisten ja maankäytöllisten erityispiirteiden vuoksi. Järvinen on käyttänyt asiantuntija-argumentteihin perustuvaa argumentoivaa delfoi -menetelmää. Hän tarkastelee ilmastonmuutokseen sopeutumista maankäytön suunnittelun näkökulmasta. Maankäyttö on yksi keskeinen väline, jolla voidaan vastata ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin. Toisaalta sopeutumistoimilla voi olla vaikutuksia maankäyttöön ja maankäytön suunnitteluun. Työssä käsitellään konkreettisia maankäytön sopeutumistoimenpiteitä, jotka koskevat paitsi maisemassa näkyviä ja arkielämässä koettavia muutoksia, myös kaavoitukseen liittyviä käytäntöjä. Maankäyttöön kuuluu kaavoitus sekä kuntien rakennusvalvonta ja rakentamisen ohjaus.

Tutkimuksen perusteella haavoittuvimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksille maaseudulla ovat alhaisen tulotason väestö, lapset ja nuoret, ikääntyvä väestö, pitkäaikaissairaat, syrjässä asuvat sekä väestöryhmät, jotka ovat riippuvaisia ilmastonmuutokselle herkistä elinkeinoista. Paneelin asiantuntijat arvelivat, että ilmastonmuutoksesta johtuvaa lämpötilanousua ja tuulisuuden lisääntymistä voidaan hyödyntää maaseudulla. Lämpenemisestä johtuvaa kasvukauden pidentymistä voidaan hyödyntää kehittämällä uusiutuvan bioenergian tuotantoa maaseudulla. Asiantuntijoiden mukaan alaville tulvariskialueille ei tulisi enää rakentaa. Jos tulvariskialueille ei enää rakenneta, asiantuntijat arvelivat rakentamisen siirtyvän jonnekin muualle. Yleisesti ottaen rakentamisen siirtyminen muualle saattaa asiantuntijoiden mukaan johtaa kunnan alueiden erilaistumiseen ja vaikeuttaa yhdyskuntarakenteen eheyden tavoitteiden saavuttamista. Samalla asiantuntijat kuitenkin lisäsivät, ettei yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ole heidän mielestään tärkeää maaseudulla paitsi kaupunkien lievealueilla. Sopeutumisen kannalta on tärkeä hahmottaa, kuinka yhteisöt kokevat ilmastonmuutoksen vaikutukset ja sopeutumiseen liittyvät asiat. Yhteiseksi koettu uhka voi toisaalta lisätä yhteenkuuluvuudentunnetta.

Raadin kommentteja voittajatyöstä:

Tutkimusaihetta pidettiin luovana, innovatiivisena ja vaativana ja sen todettiin edellyttävän monitieteistä tutkimusotetta ja erilaisten asiakokonaisuuksien hallintaa. Tekijän arvioitiin selviävän tästä kuitenkin kunnialla.

Aihe on erittäin merkittävä maaseutukehityksen kannalta ja työ edustaa uutta näkökulmaa ajankohtaiseen aiheeseen. Tutkimus kosketti laajasti maaseutua ja on erittäin ajankohtainen. Tutkimus osoitti erittäin hyvin sen, että kuinka suuri vaikutus maankäytön suunnittelulla on maaseudun henkiseen, fyysiseen ja taloudelliseen tilaan. Tätä ei aina osata tiedostaa riittävästi. Tutkimustapa selkeä ja hyvä, sillä se on myös oppimisprosessi niin tutkijalle kuin paneeliasiantuntijoille. Tutkija myös joutuu itse pohtimaan tuloksia ja johtopäätöksiä paljon.

2.5 MUA.fi verkossa

Yhdistyksen verkkosivut saivat vuonna 2010 uuden raikkaan ilmeen. Suomenkielisiä sivuja kehitettiin niin, että ne olisivat toimivat; aiemmat sivut oli todettu kankeiksi. Verkkosivuista huolehti Maaseudun uusi aika -lehden toimitussihteeri Eila Alho.

2.6 Yhdistyksen organisaation ja toiminnan kehittäminen

Yhdistyksen tavoitteena oli yhteistyön lisääminen eri maaseututoimijoiden kanssa. Lisäksi panostettiin yhdistyksen näkyvyyden lisäämiseen.

Puheenjohtaja kutsuttiin esittelemään yhdistyksen toimintaa Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän kesäkuussa järjestetyssä kokouksessa.

MaaseutuPlus lehdestä tuli juttupyynnöksi esitellä yhdistyksen toimintaa. Lehden numerossa 6-2010 oli kolmen sivun juttu yhdistyksestä ja sen toimintamuodoista. Lisäksi Maaseudun uusi aika -lehti ja MaaseutuPlus -lehti aloittivat yhteismarkkinointikampanjan.

Yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Torsti Hyyryläinen ja nykyinen puheenjohtaja Tuija Mononen ovat Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän maaseutututkimusta edustavia jäseniä. Mononen ja Ponnikas ovat YTR:n sihteeristön jäseniä. Ponnikas on YTR:n hankeryhmässä tutkijoiden edustajana. Martikainen on YTR:n matkailun teemaryhmän puheenjohtaja ja Leinamo vuoden 2010 loppuun saakka hyvinvointipalvelujen teemaryhmän jäsen.

Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi yhdistyksen englanninkieliseen nimeen liittyvän sääntömuutoksen 25.1.2010 päivätyssä kirjeessä. Yhdistyksen englanninkielinen nimi on virallisesti *The Finnish Society for Rural Research and Development*.

Yhdistyksen jäsenrekisteri saatettiin ajantasaiseksi tarkistamalla osoitteiden oikeellisuus ja selvittämällä jäsenmaksunsa pitkään maksamatta jättäneiden halukkuus jatkaa jäsenenä. Maaseudun uusi aika -lehti alettiin toimittaa ainoastaan jäsenmaksunsa maksaneille.